

Donordochter Henca (52): 'De helft van wie je altijd dacht te zijn, klopte niet.'

KIND VAN EEN DONOR ZIJN ZONDER HET TE WETEN...

Liesbeth (80): 'We hadden afgesproken het er met niemand over te hebben.'

'Ik had het eerder moeten vertellen'

Het verhaal over hun ontstaan is een familiegeheim gebleven. Enige duizenden volwassen kinderen kennen nog altijd niet de ware versie van hun 'oorsprong': dat zij verwekt zijn met 'hulp' van een donor. Daarom start deze maand de campagne 'Nu het nog kan' van de stichtingen Fiom en Donorkind, om ouders op leeftijd bewust te maken dat het beter is hierover open te zijn.

Ik was 't helemaal kwijt! Echt, het was in de loop der tijd volledig uit m'n systeem geraakt dat ons kind op een wat andere manier tot stand was gekomen." Heel gelukkig waren Liesbeth Tuijnman (80) en haar partner Pieter met hun dochter Henca. Na een uitgebreid medisch voortraject en het inwinnen van informatie over kunstmatige bevruchting, ontstond eindelijk de zwangerschap die zo vurig gewenst was en werd het meisje geboren. In 1971. "Heerlijk kind!", zegt Liesbeth, "volledig eigen, nooit een ander gevoel bij gehad. Geen van ons beiden. Ook nooit bij stil gestaan dat haar leven wat anders begonnen was. Het speelde geen rol meer."

Als de tijd begint te dringen...

Nederland telt zo'n 40.000 donorkinderen. Zowel veel ouders als zaaddonoren zijn dikwijls al op leeftijd of overleden wanneer donorkinderen het geheim van hun ontstaan ontrafelen. Sommige donorkinderen worden geïnformeerd door een familielid dat wel op de hoogte is. Ook spelen er soms erfelijke aandoeningen waarvan het belangrijk is dat donorkinderen daarvan op de hoogte zijn.

'HET WAREN ANDERE TIJDEN'

Het paar had afgesproken het er met niemand over te hebben, hun mond te houden over donorinseminatie. Er niet met vrienden of familie over te praten. "Nu ja, wel hebben we het mijn ouders verteld, die waren heel liberaal in hun denken", zegt Liesbeth. Zelfs hun dochter vertelden ze het niet; het meisje was er bovendien nog te klein voor. "Die openheid diende, in ons gevoel, ook geen enkel doel. Bovendien waren het compleet andere tijden."

'BIJ TOEVAL ZELF ONTDEKT'

Liesbeth Tuijnman praat honderduit. "Ik vind het belangrijk om dit verhaal juist nú te vertellen. Alleen al vanwege de nieuwe campagne van de stichting Fiom en de Stichting Donorkind, die dezer dagen start. Daarin wordt opgeroepen tot het bespreekbaar maken ervan als donorconceptie in je gezin een rol speelt. Er niet langer over te zwijgen. Heel goed! Ik ben blij dat onze dochter het alweer enige jaren weet, nu vier à vijf jaar, ze was toen 47. Henca heeft het overigens zelf ontdekt. Bij toeval. Via een DNA-afstammingstest. Als dat niet was gebeurd, was het mogelijk te laat geweest om haar die informatie over haar ontstaan te geven: ik ben immers net 80 geworden."

'JE SPRAK DAAR NIET OVER'

De campagne 'Nu het nog kan' is bedoeld voor mensen van zestig jaar en ouder die via spermadonatie kinderen hebben gekregen. "In de tijd dat zij ongewenst kinderloos waren of vruchtbaarheidsproblemen hadden, was het inderdaad gebruikelijk niet te spreken over spermadonatie", zeggen de samenwerkende

stichtingen. Zaaddonoren waren jarenlang anoniem in Nederland en niet meer te achterhalen. Zij dienden zich aan de afspraak met het ziekenhuis te houden dat zij niet met derden over hun donatie(s) zouden praten. Ook adviseerden artsen wensouders met klem hun kind(eren) niet in te lichten over hun ontstaansgeschiedenis. Donorkinderen bleven derhalve onwetend, eveneens van mogelijk overgedragen erfelijke eigenschappen -en consequenties. "Het beeld heerste dat wanneer donorkinderen het niet wisten, er ook geen problemen zouden ontstaan", stelt Fiom. "Inmiddels heeft de tijd dit beeld ingehaald. Althans, het denken hierover is fors opgeschoven naar informeren van het kind. Echter nog lang niet bij iedereen."

ONBEANTWOORDE KINDERWENS

Thuis in Elst, het grootste dorp van de Gelderse gemeente Overbetuwe waar Liesbeth Tuijnman van 2001 tot 2012 burgemeester was, vertelt zij over de kinderwens van toen. "We woonden indertijd in Brussel. Pieter werkte daar voor de Europese Commissie; ik ben hem daarnaartoe gevolgd. Ik had een onderwijsachtergrond. We ontmoetten elkaar in Den Haag." Daar woonde Liesbeth, dochter van oud-VVD-minister Tuijnman (Verkeer en Waterstaat, in het eerste kabinet-Van Agt). "Zwanger worden lukte helaas niet, hoe graag we dat ook wilden", vervolgt mevrouw Tuijnman. "Onderzoek wees uit dat het probleem bij mijn partner zat. Natuurlijk was hij teleurgesteld, maar ook nuchter daarover en zei: "We kunnen natuurlijk adopteren, maar dan heb je een kind dat je voor een deel niet kent. Met een spermadonor is het in elk geval voor de helft genetisch van jou."

TEKENEN VOOR GEHEIMHOUDING

En zo geschiedde. Dokter Leo Swaab, een van de prominentste naoorlogse vrouwenartsen en voorvechters van kunstmatige inseminatie met donorzaad in ons land, voerde de procedure uit. De Amsterdamse gynaecoloog zag het als zijn roeping 'het levensgeluk van gezinnen te vergroten' door ze te helpen tóch kinderen te krijgen en zo een eind te maken aan de lijdensweg van hun verlangen. "Wel moesten we voor geheimhouding tekenen", weet Liesbeth nog. Het leven van het gezin van drie ging verder. Liesbeth Tuijnman raakte actief in de politiek, bij dezelfde partij waarvoor ook haar vader minister was. Zij werd burgemeester, achtereenvolgens in Norg (Drenthe), Papendrecht (Zuid-Holland) en in

Anoniem en afstamming

Sinds 2004 kan anoniem donoren niet meer in Nederland en wordt ouders aangeraden zo vroeg mogelijk hun kinderen in te lichten over hun ontstaansgeschiedenis. Zij hebben recht op afstammingsgegevens. Ouders vinden het lastig om erover te praten. Maar hoe langer ze het uitstellen, hoe moeilijker openheid is.

Overbetuwe. Ruim 27 jaar bekleedde zij deze publieke functies en was bij haar vertrek met 69 jaar 's lands oudste burgemeester.

'IK HEB HALFBROERS EN -ZUSTERS!'

Volledig onverwacht had Henca Alberti haar moeder op een dag per e-mail gemeld wat de uitslag was van de DNA-afstammingstest die ze ("voor de lol") via MyHeritage.nl had laten uitvoeren: "Haha, ik schijn halfbroers en -zusters te hebben." Liesbeth Tuijnman: "Toen pas viel bij mij het kwartje. Zó ver had ik het weggestopt. Onmiddellijk zei ik dat het waar was, en dat ik graag met haar wilde praten. Wel was ik een beetje bang dat ze boos op me zou zijn." Dat haar vader Pieter (die in 1997 overleed) niet haar biologische vader was, besefte Henca naar eigen zeggen op dat moment nog niet.

Het was nooit eerder in Liesbeths hoofd opgekomen haar dochter te vertellen dat ze van een spermadonor afkomstig was, maar nu kon ze er niet meer omheen. Van boosheid bij Henca Alberti bleek allerm minst sprake. Eerder van verwondering, over wat er allemaal gebeurd was sinds zij haar afstamming kende. Zoals de ontdekking van eerst dertien en later zelfs twintig halfbroers en -zussen. "Wist papa ervan?", was haar eerste vraag via de mail, over de rol van de donor, die ook een naam bleek te hebben: Sietse. "Na de DNA-uitslag nam Friso, één van m'n halfbroers, meteen contact met me op en stuurde me een foto van Sietse." Tijdens het gesprek met haar moeder, de volgende dag al, roemde ze hun voor die tijd vooruitstrevende stap van donorinseminatie. "Ik

vond het eigenlijk heel stoer van mijn ouders", zegt Henca. "Zo van: kijk nou, mijn ouders... die durfden dat gewoon. Toen al!"

EMOTIONELE ACHTBAAN

En boos? "Nee, ik was niet boos", reageert Henca desgevraagd. "Mijn moeder was oprecht geschrokken dat ik 'het geheim' had ontdekt. En dat ze het onwillekeurig had weggestopt, geloofde ik ook. Ze was trouw geweest aan de afspraak met m'n vader, maar het DNA-gebeuren had ons ingehaald. Toch was ik wel wat verbijsterd door die plotselinge ontdekking. Die eerste weken daarna waren een emotionele achtbaan: de helft van wie je altijd dacht te zijn, klopte niet. Maar mijn vader zal altijd mijn echte vader zijn. En Sietse, de donor, mijn biologische bron. Overigens heet één van onze drie dochters Sietske. Niet vernoemd, maar zuiver toeval. Hoewel, toeval bestaat niet."

BLIJ MET DE OPENHEID

Liesbeth Tuijnman is blij met de openheid die is gekomen. En de winst die daarbij is geboekt. "Onze dochter heeft inmiddels een hele leuke club halfbroers en halfzussen gevonden, er zijn regelmatige ontmoetingen, ze beleeft er veel plezier aan. Ik ben er ook weleens naartoe geweest en de gelijkenissen vielen me onmiddellijk op. Gelaatstrekken die overeenkomen. Houdingen die gelijk zijn. Achteraf denk ik nu dat ik het Henca graag eerder had willen vertellen. Had moeten vertellen. Maar, zo gaan die dingen." ■

Nu het nog kan:
je kinderen vertellen dat ze zijn verwekt met behulp van donorzaad

Contactadressen

Fiom Donorconceptie
088-1264972
donorconceptie@fiom.nl
fiom.nl/nuhetnogkan

Stichting Donorkind
085-0787986
info@donorkind.nl
donorkind.nl

Landelijk informatiepunt
donorconceptie
info@donorconceptie.nl
donorconceptie.nl

Stichting Donorgegevens
Kunstmatige Bevruchting
Voor opvragen gegevens donor:
donorgegevens.nl